ÇİÇEK

Yıl: 1 — ÖĞRENCİ DERGİSİ — Sayı

Sahibi ve yazı işleri Müdürü
Merih Afalayan
Basıldığı yer :
Çelikcilt Matbaası
Klişeler :
Tezel Klişe

ÇİÇEK

ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

FİYATI :
50 KURUŞ

SAYI: 8 YIL: 1

15 Ocak 1963

İDARE YERİ : Divanyolu Hacı Tahsin bey sokak No: 5
İSTANBUL

Çiçek ve Öğretmen

Kıymetli meslektaşlarımızın yakın ilgi ve gayretleriyle Çiçek'in 8. sayısını yayınlamış bulunuyoruz. Bütün gücümüzle kültüre hizmet amacımızı gerçekleştirmeğe çalışıyoruz.

Abonelerimizden aldığımız takdir ve teşvik dolu mektuplar yorgunluğumuzu unutturmaktadır. Teveccühlerine teşekkür ederiz.

Abonelerimizin dergi hakkında öğrenmek istediklerini açıklıyoruz:

1 — Çiçek'in 16. sayısı 15 Mayıs 1963 te yayınlanacak, ondan sonra tatile girecektir.

2 — Çiçek dergisinin toptan satışlarında % 20 iskonto yapılır.

3 — Abone bedelleri aydan aya İstanbul'da memurumuz tarafından toplanır, İstanbul dışındaki abonelerimizin yine aydan aya dergideki adrese yollamaları rica olunur.

Sayın Muammer Erdem,

Mektubunuzu aldık. Göstermiş olduğunuz alâkaya teşekkür ederiz. İkinci parti ve birinci sayıdan itibaren istemiş olduğunuz ellişer adet dergi postalanmıştır.

Sayın Muazzez Aktulga,

İsteğiniz yerine getirilmiştir. Memnun kalacağınızı ümit ediyoruz. İlginizin devamını dileriz.

Sayın Neclâ Şengönül

Birinci sayıdan itibaren istediğiniz dergiler postalanmıştır. Alâkanızın devamını dileriz.

Saygılarımızla

ÇİÇEK

Atatürk ve Dil

Hazırlıyan Naile ERGÜL

Atatürk'ün «Yurtta sulh cihanda sulh» sözü bugün Birleşmiş Milletlerin çalışma düsturudur.

Atatürk'ün «Türk, öğün, çalış, güven» derken öğünebilmek için herşeyden önce çalışmanın lüzum lu olduğunu;

Türk Milletine sembol olarak vermiştir.

Bugün kılıcın yerini, kalemin al dığı bir çağda yaşıyoruz. Geleceğin her yönünü tümiyle gören ulu Önder Türk Ulusuna; tarihi büyük nutkunda şöyle seslenmiştir:

«Aziz arkadaşlarım.

«Herşeyden evvel, her inkişafın ilk yapı taşı olan meseleye temas etmek isterim. Her vasıtadan evvel Büyük Türk Milletine, onun bütün emeklerini kısır yapan çorak yol haricinde kolay bir okuma yazma anahtarı bulmak lâzımdır» demiştir.

«Büyük Türk Milleti, cehaletten, az emekle, kısa yoldan ancak kendi güzel ve asil diline kolay uyan böyle bir vasıta ile sıyrılabilir.

Bu okuma yazma anahtarı ancak, latin esasından alınan:

TÜRK ALFABESİ'dir dedi.

Türk Milletini sınırları içine her yönden alabilecek, Milli Kültür lâzımdır. Bu da memlekette bütünlüğü sağlıyacak dil inkılâbını yapmakla olacaktır.

Ulu Önder 12 Temmuz 1932 de Türk dili tetkik cemiyetini kurmakla harekete geçmiş oldu. Bu cemiyet Türk Milletini dil araştırma seferberliğine çağırdı. Kısa zamanda öztürkçe 125000 kelime geldi. Bunlar çeşitli kongre, etüd ve çalışmalardan geçtikten sonra büyük bir lügatta toplandı. Malımız oldu.

Ulu Önder dil devrimindeki başarı ve sevincini aşağıdaki cümlelerde belirtti:

«Yüksek ve ebedi yadigârınızla Büyük Türk Milleti yeni bir nur alemine girecektir» dedi. Bugün kullandığımız, yazması okuması kolay alfabemiz tertiblenerek 3. Kasım 1928 de kabul edilmiştir. Bugün yedi yaşında bir öğrenci iki küçük ayda eksiksiz okuyup yazmaktadır.

Tarık Bin Zeyyad

Atalarımızdan Bize

(DÖRT HALİFE) devrinin idare tarzı cumhuriyetti. Halifeler seçimle (HALİFE) lık unvanını alırlardı.

Hazreti Osman zamanında baş kaldıran Muaviye, Hazreti Ali zamanında gayesine ulaştı. Aliyi devirerek halifeliği aldı. Bu suretle EMEVİ DEVLETİ kurulmuş oldu.

Emevi devletinin şekli mutlakiyetti. Bunun neticesi Muaviyeden sonra oğlu YEZİD tahta geçti.

Emevi devleti zamanında: Arapların kuvveti arttı, sınırları genişledi. Bir ara İstanbulu bile kuşattılar.

Kıbrıs alındı, Kuzey Afrika baştan başa Müslümanların eline geçti. KARTACA ikinci defa tahrip edildi.

Kurulan donanma sayesinde MAJORKA, MİNORKA adaları alındı.

Bu sıralarda İspanya hükümeti içteki geçimsizlikler ve kargaşalıklar yüzünden zayıf düşmüştü.

Bu durumdan SEPTE (Cebeli Tarık) boğazı kumandanı hoşnut değildi. Arap orduları kumandanı MUSA BİN NASİR'i Endülüsü almak için teşvik etti. Bu işe kalktığı zaman SEPTE boğazını teslim edeceğine söz verdi. Musa bin Nasir de TARIK BİN ZEYYAD'ın yanına yedi bin er vererek İspanyanın alınmasına memur etti.

TARIK hicretin 92. yılında Afrikadan gemilerle İspanyaya geçti.

Askerlerini sonradan TARIK dağı (Cebelitarık) denilen yerde topladı. Burada tariklere geçen konuşmasını yaptı.

Sonra askerlerinin gözü önünde donanmayı yaktı.

Maksadı erlere geri dönmek ümidinin kalmadığını göstermekti.

Önce dağınık İspanyol kuvvetleri ile çarpışmalar başladı.

Bu sırada Musa bin Nasir Tarık'a bir de yardımcı kuvvet gönderdi.

İspanyadaki VİZİGOT'ların hükümdarı RODRİK'te boş durmuyor ordularını hazırlıyordu.

İki ordu büyük kuvvetleri ile (GUADALATE) ırmağının kenarındaki (Xérés) kasabası dolaylarında karşılaştılar.

Rodrik'in ordusu yüzbin kişiyi geçiyordu.

Üç gün süren bu kanlı savaşın sonunda Kıral Rodrik öldürülmüş, ordusu yok edilmişti.

Artık İspanya rahat, rahat zaptedilebilirdi. Bu durum Musa bin Nasiri kıskandırdı. Hemen Tarik'a bir emir yolladı. Bu emirde orduların durmasını alınan ganaimden hissesinin ayrılmasını istiyordu.

Emrin arkasından kendisi de 18 bin kişilik bir kuvvetle İspanyaya geçti.

Tarık ise emrin esas anlamını anlamıştı.

O da ordusunu dört kola ayırdı. KURTUBA, MALAGA, GIRANATA ve TOLEDO üzerine yürüyüşe geçti.

Kendi Toledoyu aldı. Eline geçen kıymetli eşyaların hattı hesabı yoktu. Hatta Hazreti Süleymanın altın sofra takımı bile vardı bunların içinde.

Musa bin Nasir de oğlu Abdülâzizi yanına alarak kuvvetini yirmibeş bin kişiye çıkarmıştı.

Toledo'da Tarıkla birleşti. Emrini yerine getirmediği için Tarık'ı hapis ettirdi.

Halife durumu öğrenir öğrenmez, Tarik'i serbest bıraktırıp eski ödevini verdirdi.

Tarık doğuya, Musa kuzeye doğru yürüyerek İspanyanın işgalini tamamladılar.

Musa Fransaya geçti. Oradan İtalyaya girdi.

(Devamı 21. sahifada)

SEPTE şehrinin bugünkü görünüşü

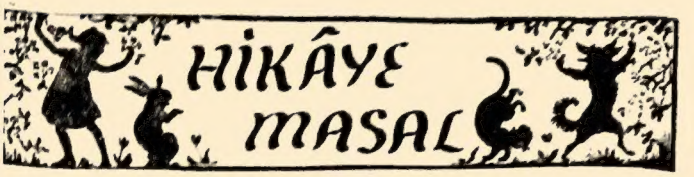

DEĞİRMENCİNİN ÜÇ OĞLU

(Bahkçenin sonu)

Değirmencinin küçük oğlu Cevdet altınlara kavuştuktan sonra rahat bir hayat yaşamaya başladı.

Ağabeyleri bunu haber alınca işler karıştı.

Bir akşam ikisi de çoluğunu çocuğunu alarak Cevdete misafirliğe gittiler. Niyetleri bu işin sırrını öğrenmekti.

Cevdet onları güler yüz ile karşıladı. Elinden gelen ikramı yapmağa çalıştı.

Yediler, içtiler. Güldüler söyleştiler.

Nihayet sırasını getirip nasıl zengin olduğunu Cevdete sordular.

İçinde kötülük olmayan Cevdet başından geçenleri birbir anlattı.

İki ağabeyide içlerinden Cevdetin şu ağını nasıl yapsam da elime geçirsem diye düşündü.

Her akşam balığa çıkan Cevdet müsade istedi. İki ağabey de bir anda biz de gelelim diye atıldı.

Cevdet sandalının küçük olduğunu ama onlara bir başka sandal bulabileceğini söyledi.

Böylece üç kardeş balık tutmaya gittiler. İki ağabey Cevdeti adım adım takip ediyordu.

Cevdet durdu. Onlar da durdu. Cevdet ağını attı. Onlar ağını attı.

Az sonra ağır bir şey takılmıştı ağlarına: Sevinç içinde ve merakla yukarıya çektiler.

Birde ne görsünler. Balık yerine koca bir sandık..

Sandığı açtılar. Karşılarınabir dev çıktı. Dev onlara şöyle dedi.

— Hayatta en güzel en iyi şey iyi kalpli olmaktır. Allah daima iyi insanları sever ve onları korur.

Siz de kötü huylarınızdan vaz geçin iyi insan olun.

Şimdi gidip kardeşinizden özür dileyin. Sonra ben sandığa girince kapağını kapatıp gene denize atın.

İki kardeş sandalın küreklerine sarılıp Cevdetin yanına gittiler. Olanları anlatıp ondan af dilediler. Dev sandığa girdi. Kapağını kapayıp denize attılar.

O gündenberi üç kardeş elele verdiler hepsi iyi insan oldular.

Tahir Yurtseven

Çapa İlkokulu Sınıf IV C

Silifke Türküsü

Gümbür, gümbür deli poyraz eser mi?
Ak nerkisler boyun bükûp küser mi?
Unlu dağlar yollarını keser mi?
Sana kavuşmaya gelsem Silifke;
Sevginle dağları delsem Silifke!.

★

Göksu boyu hayıt mıdır, nar mıdır?
Ilgıt, ılgıt giden nazlı yar mıdır?
Benceleyin gurbet elde var mıdır?
Dertlerim pek büyük derman Silifke,
Bu can bir tozuna kurban Silifke!...

★

Ayaşlar'da gezemedim güzelle,
Kardeş oldum kuru dalla gazelle,
Başa çıksam beni saran ecelle,
Atılsam koynuna güzel Silifke,
Bir taşı dünyaya bedel Silifke!...

★

Çamdüzü'ne varıp bi yol serilsem,
Buğday gibi alanlarda derilsem,
Bi yavruya kanat olup gerilsem,
Ötsem keklik gibi nazlı Silifke,
Dağları şahanlı, bazlı Silifke!

★

Boğadağı yamaçları yeşil, mor
Yörük almış göçünü de gidiyor,
Kerim Yund'un yüreğine düştü kor,
Elifpınarı ol, akta Silifke,
Sevginle büyüdüm yakma Silifke!...

Kerim Yund

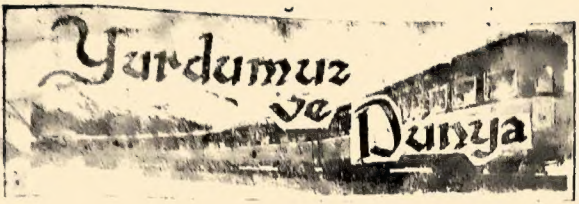

Barajlarımız

Yazan: Orhan DİKMEN

Yüce dağların karı eridi... Yağmur yağdı, yağdı... kovadan boşanırcasına yağdı. Toprak içti, doydu. Dereler, çaylar ve ırmaklar doldu, taştı. Sular çoştu, sel oldu. Ağaçları söktü, kayaları sürükledi, evleri yıktı. Sellerin boğup götürdüğü koyunlar, keçiler... insanlar da oldu. Nice yıllar sevimli, şen baharlarımız zehir oldu. Tarlalarımızda ekinler yerine, kumlar, çakıllar göründü. Mesut yuvalarımız tasaya büründü.

Yağdı diye top yapıp, gülüp oynadığımız, üzerinde sevinçle kaydığımız, o gıcır gıcır karlar eriyince, bolluk getiren yağmur faz la yağınca her yeri su bastı. Tarlalarımızın verimini arttıran akar sularımız coşunca delirmiş gibi saldırır oldular.

Ne yapmalı, ne etmeli? Bir da-

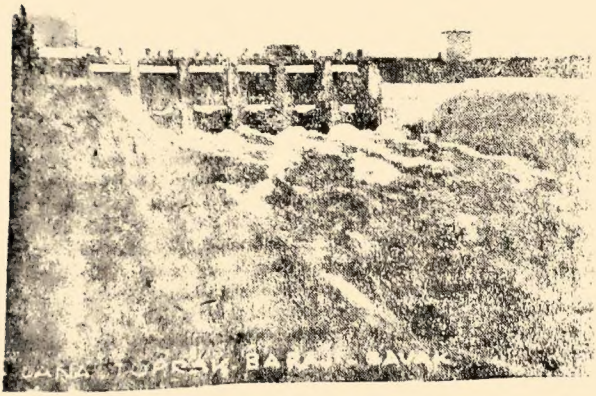

Abant gölü

ha görmemeli böyle yıkılışlar, böyle yok oluşlar, böyle acı günler. Akar suların yataklarını mı derinleştirmeli? Yanlarına kalın, yüksek duvarlar yapıp kıs kıvrak bağlamalı mı? Yoksa daha dağlar arasındayken yolunu mu kesmeli? Bir şeyler yapmalı. Pek çok emek ve masraf olsa da mutlaka yapmalı.

İşte böyle düşünüldü, taşınıldı. Setler, bentler ve barajlar yapıldı Cumhuriyet Türkiyesinde. Azgın sular durduruldu. Uzun, up uzun göller doğdu barajların gerisinde. Kemer, demir köprü, Hirfanlı, Sarıyar, Seyhan, Çubuk'un gölleri böyle oldu. Yüz binler, milyonlar değil milyarlar harcandı bu uğurda. Şimdi de barajların en büyüğünü yapmağa hazırlanıyoruz. Kebar'da. Kayıplar önlendi, masrafların 3-4 katı kazanıldı, barajların verdiği sularla tarlalardan, bahçelerden. Zararlı sular, yararlı sular oldu, sözün kısası.

Sellerin yıkıcı gücü, yapıcı güç oldu, barajların elektrik santrallarında.

Göllerimiz

Sular durdu göl oldu. Sular tatlı, içtik, hayvanlarımıza içirdik, akıttık tarlalarımızı suladık. Bol ürün aldık, yedik, beslendik, sattık, kazandık. Sular tuzlu, yazın tuzunu aldık, balıklarını tuttuk aş ettik, yıkandık serinledik. Tatlı, acı ve tuzlu göllerimizi yol etti ka yıklarımız.

Göl çukur yerlere biriken dur-

(Devamı 21. Sahifada)

Bizde ilk Basımevi

Hazırlıyan Naile ERGÜL

Sene 1726 yaklaşıyor. Osmanlı İmparatorluğunda halâ bir matbaa kurulamamıştır.

Halâ kitaplar taş basma veya elle yazılıyordu. Bu çalışmalarda eserlerin güç yazılması, pahalı olması satışını güçleştiriyordu.

Devlet dilinin öztürkçe olmayışı okumuşlarla, okuyamıyan cahil halk arasında ayrılık yaratıyordu.

Halk cahil kalmış. Yurt içinde, yurd dışında, devlet idaresinde neler olup bittiğini bilmiyorlardı.

1692 Osmanlı İmparatorluğu ile Avusturya arasında çetin bir savaş oldu. Bir çok eserler alındı. Genç çocuklar İstanbula getirilerek esir pazarında satıldı. Bu esirler arasında 18 yaşında Fakir bir ailenin çocuğu vardı.

Bu ailenin Macaristanın Kolojuvar kasabasında bir erkek çocukları doğdu. Yedi yaşına gelince Papaz yapmak için Ruhban okuluna verdiler. Zeki terbiyeli olan bu çocuk öğretmenlerini memnun ediyordu. Yaşı 18 e gelmişti. İşte savaş oldu. Askere alındı ve esir oldu.

İstanbulun esir pazarında satıldı. gittiği yerde kendisine yapılan eziyetlere dayanamıyan bu zeki çocuk. Dini bilgisini ilerletti. Müslüman oldu. Adı İbrahim konarak esirlikten azat edildi.

Kendi kendine bir hayli çalıştı. Müslüman dininin büyüklüğünü anlatmak için bir kitap yazdı.»

Bu Damat İbrahim paşanın eline geçti. Onu saraya çağırttı. O sırada Avrupadan yeni dönen açık fikirli Sekizinci Mehmet Çelebi ve oğlu Sait Çelebi ile tanıştı. Sait Çelebi ile anlaşarak bir matbaa kuralım dediler. Bu fikirlerini Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşaya açtılar. İbrahim Paşa dini eserler olmıyacak zararlı neşriyat yapmıyacaksınız. Ondan gayrı ne isterseniz basın diye bir de fetva çıkardı. Bir matbaaya yetecek kadar para da verdi.

Bizde ilk matbaayı ismini yukarda verdiğimiz İbrahim Müteferrika Sultan Ahmet civarında açtı. Burada lâzım olacak kâğıt için de Yalovada bir kâğıt fabrikası kurdu.

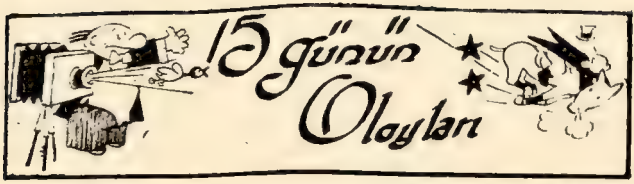

Hazırlıyan Naile ERGÜL

Sular idaresi bu ay İstanbullulara büyük müjde veriyor.

Günlerdir yağan sürekli yağmurlar bir yanda su baskınlarına sebep olurken; öteyandan da her yıl üzüntü duyan Terkos gölü ile Elmalı bendine bol bol su göndermiştir.

Öğrendiğimize göre İstanbul halkı bir buçuk sene su sıkıntısı çekmiyecekmiş. Hepimiz yaz günlerindeki susuzluğu hatırlıyarak sevindik.

2 — Sakura Maru

Mitsubishi isimli bir Japon ticaret şirketi, Japon ağır ve hafif sanayiini teşvik etmek ve tanıtmak için Sakura Maru - adlı yüzer bir fuar gemisi yaptırmıştır. Bu gemi 12200 tonluktur. Dünyanın 50 büyük limanını dolaşacaktır. 21/12/1962 Cuma günü limanımıza uğramıştır.

Davetiye ile İstanbullular. Bu fuarı gezmişlerdir. Limanımızda 4 gün kalmıştır.

3 — Yağmurlar

Tarsus ovası sular altında kalmış, Çukurova bez. Bassa ile Rasim Dokur lastik fabrikaları sular altında kalınca çalışanları bir müddet durmuştur. Erdemli ve Silifkede evler büyük hasar görmüştür.

4 — İlk Teğmenimiz

27.12.1962 Perşembe günü eğitim uçuşuna çıkan öğretmen teğmen Erol Özgü ile talebesi teğmen Atilla Nigbolulu motörlerinde ani olan bir arıza yüzünden Adapazarının Pamukova mevkiine düşüp şehit olmuşlardır.

5 — Bir Gramer

1709 yılında İngilterenin J. Humphreys basım evinde basılan bir Türk grameri bulunmuştur. Gramerde bugün kullandığımız bir çok kelimeler vardır.

Grameri o zaman İzmirde tüccarlık yapan Thomas Vanghan isimli bir tüccar yazmıştır. Tüccar ön sözünde dayaksız cezasız Türk dilini en kolay usulle öğreten kitaptır denilmektedir.

Grameri bugün B.B.C. radyosunun spikeri Can Yücel radyo namına geziye çıktığı zaman Croesor adlı bir köye uğramış. Kitaba meraklı bir İngilizin kütüphanesinde bulmuştur.

SİMBA

Yazan: T. Kılgı

(Geçen sayıdan devam)

(Geçen sayıdan devam)

— Desene bugüne kadar bizden sakladın bunu?

— Saklamaya mecburdum.

— Peki sayın reis sonra daha çok konuşuruz. Şimdi işimizi hal edelim. Bu adamları ne yapacağız.

— Siz kararlaştırılan planı tatbik etmeye bakın. Onları da bana bırakın.

Sonra adamlarına bir şeyler söyledi. Ortaklık birbirine girdi ite, kaka yabancıları bir kulübeden içeri soktular. Biz de kutsal Tapınaklarının önünde toplanarak oturduk.

Aradan beş dakika geçmemişti ki, önümüz yemişlerle doldu.

Gülüyor, konuşuyor, şakalaşıyorduk. Söz döne dolaşa reislik meselesine geldi. Simba anlatmaya başladı:

— Bundan tam bir buçuk sene evveldi. Bir akşam üzeri 15-20 kadar yabancının buraya doğru gelmekte olduğunu öğrendim. Bütün kabilemi toplıyarak yollarını kestim. Maksatlarını sorduğum zaman «Avlanmak» cevabını aldım. Çok tatlı konuşuyorlar. Hiçbir fena niyetleri olmadığını, dost olduklarını durmadan tekrarlıyorlardı.

Yardım etmek ihtiyacını duydum. misafir olarak aramıza aldım. Oturduk, yemek yedik ve yattık.

Sabahleyin uyandığım zaman tabancaları elinde iki yabancı ile karşılaştım. Birtek kelime etmeden beni alıp tapınağa götürüp kapattılar, sonra beş kişi daha getirdiler. Bunlar benim en sadık adamlarımdı.

Geceyi bekledik. Hava kararıdık tan sonra gizli kapıdan dışarı çıkarak esirlikten kurtulduk.

Günlerce bu civarda dolaştık nihayet beyaz kayığın peşine takılıp gittiği yeri öğrenmeye karar verdik. O nehirden biz karadan gece, gündüz demeden yürüdük. Birgün beyaz kayığı gözden kaybettik. O zaman su bitene kadar yürümeyi düşündük ve yürüdük.

Nehirin bittiği yerde karşımıza çıkan insanlar ve şehir bizi şaşırtmıştı. Haftalarca aç ve susuz kaldık. Şehire giremedik.

Evvelâ giyinişimizde gerekli değişikliği yaptık, sonra konuştukları dili öğrenmeye çalıştık. Hergün 5 - 10 kelime daha belliyor duk.

Işte o zaman anladımki, biz insan ile hayvan arası bir varlığız. Bunlar gibi olmak için çok şey öğrenmeye muhtacız.

Bir yandan karnımızı doyuracak parayı kazanmaya çalışırken, diğer taraftan da noksanlarımızı tamamlamaya uğraştık. Çok şükür bir şeyler de öğrendik.

Bu arada adamlarımla her gece toplanarak geride bıraktığınız kabilemizi düşünüyor. Dönme zamanını ve fırsatını kolluyorduk.

Nihayet sizlerle tanıştık. ve yola çıktık. Buradan ötesini biliyor sunuz.

★

İki gündür Simbanın misafiriyiz. Rahatımız iyi... Çeşit, çeşit meyvalar ve av etleri soframızı süslüyor. Bu gidişle herbirimiz yüz kiloyu bulacağız.

Beyaz motordan hâlâ bir haber yok. Elimizdeki yabancılardan da bir şey öğrenemedik. Sanki ağızları mühürlenmiş...

Nehrin alt başından itibaren nöbetçiler diktim. Bir defa gelirlerse kaçmallrına imkân yok...

Boş zamanlarımızda yerlileri toplıyarak onlara öğretmenlik ediyoruz. Şimdiden bir çoğuna silâh atmasını öğrettik.

Çok geri kalmışlar Simbanın dediği gibi hayvanla insan arası bir şeyler.

Yolsuzluk, mesafenin uzaklığı, ormanların geçit vermemesi; ikli min uyuşturucu sıcaklığı, şehirle buraların arasını açmış sanki iki ayrı dünya halin getirmiş.

Babadan aldıkları bazı gelenek ve göreneklere birşeyler eklemek. Lüzumunu bile duymamışlar. Onları olduğu gibi muhafaza etmeye çalışmışlar.

(Devamı var)

Yerliler tapınak önünde toplanmışlardı.

Silifkeden bir mektup geldi

Sevgili kardeşlerimiz;

Son günlerin yurd içi olayların dan sel felâketine uğrayan Silifkeyi bilmiyoruz merak ettiniz mi?

Akdeniz kıyısında İçel iline bağlı bir kasabadır. Denize uzaklığı 4-5 km. iskelesi Taşucuna ise 11 km. dir. Mersine 85 km. Konyaya 240 km. lik asfalt yollarla bağlanır. Kuzeyini ve batısını Torosların alçak yamaçları çevirir. Doğu ve güneyi alçak düzlüklerle denize ulaşır. Göksu ırmağı ortasından geçer. Yazlarımız sıcak ve kurak, kışlarımız ılık ve yağışlıdır. Plâjlarında denize girildiği, nergiz, sümbül ve güllerin açtığı şu günlerde şiddetli yağmur lar ve Geyik dağına yağan karların lodosla birden erimesi ile Göksu 19 Aralık günü gece yarısı birden kabardı, kasabayı ve ova köylerini sulara boğdu. Büyüklerimiz böyle taşma görmedik diyorlar.

Son yıllarda yapılan baraj ve kanallarla ovamız sulanmıştı. Kanalları su basmasın diye su işleri set yapmış. Su bölünemeyince kasabaya saldırmış. Yeni köprü de ufak olunca suyu geçirememiş geriye kasabaya vermiş suyu. Eski köprümüz 78 yılında Romalılar tarafından yapılmış, Selçuk Türkleri iyice onarmışlar gözleri çok ve sapasağlam duruyor. Felâketten sonra dört gün geceli gündüzlü yapmur yağdı. Kimse

Silifke ilkokullarında folklor çalışmaları

Helikopterle kurtarma işi

nin gözüne uyku girmedi herkes sokaklara döküldü.

En çok hoşumuza giden helikopterin su içinde kalanları kurtarması oldu. Gözlerimiz yaşararak seyrettik.

Felâketimiz çok büyük oldu. Evler yıkıldı, çatladı. Ekili toprak lar, narenciye bahçeleri sular altında kaldı. Tohumluk fıstıklar anbarlardan bahçelerimize doldu. Birçok arkadaşlarımız perişan oldular. En çok okul eşyalarına acıyorlar. Kızılay gençlik kolumuz onlara yardım ediyor.

Folklorumuzu gördünüz, duydunuz mu bilmem? Göz değdi Silifkeye. Amerikadan uzman gelmiş ti keklik oyunumuzu öğrenmeğe televizyonda seyretmiş bayılmış oyunumuza. Turistik bir kasabay dı Silifke. Giden kaymakam güzel görsün turistler Silifkeyi diye badana yaptırmıştı bütün duvarlara. Şimdi ise yıkılmış yıkılacak damları ile gelenleri üzüyor hali. Yardım bekliyor kasabamız Kızılaydan, hükûmetten, iyilik sever vatandaşlardan.

Yurdumuzun hiçbir köşesine göstermesin Allah böyle felâketleri.

Gözlerinizden öperiz.

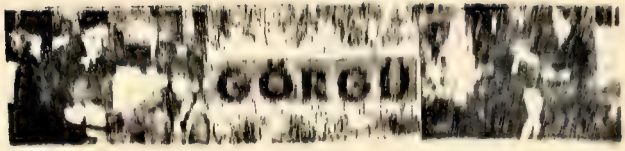

Sokakta Görgü

1 — Yaya yürürken daima yaya kaldırımlarından ve caddeden yürü yünüz.

Birisi size çarpacak olursa veya karşı karşıya geldiğiniz anda doğ ru çekilerek yol veriniz ve nazik davranınız.

2 — Sokakta yemiş yiyerek kabuğunu yere atmayınız. Temizliği öğrendirecek hareketler yapmayınız. Yüksek sesle konuşmayınız.

3 — Yerlere tükürmeyiniz.

4 — Taşıtlara binerken atlaya gitmiş

5 — İçeri girerken de büyüklerin önüne geçmeyiniz, kimseyi it meyiniz.

6 — Yanınızdakilerin ayağına basmamaya dikkat ediniz.

7 — Siz taşıtta oturuyorsanız yaşlılara, sakatlara, hastalara ve kucağında küçük çocuk olanlara yerinizi veriniz.

8 — Taşıtlarda başkaları için önceden yer ayırmayınız. Eşyalarınızı oturulacak yerlere koymayınız.

9 — Ayaklarınızı kanepeye dayamayınız. Oturulacak yerlere kir çükleri ayakkabları ile bastırmak ayıptır.

10 — Taşıtlarda yüksek sesle konuşmayınız. Siz de konuşmayınız.

11 — İzin almadan pencere açıp kapamayınız.

12 — Otururken elinizi yanınızdakilerin arkasına dayamayınız.

13 — Bilet almadan geçmeyiniz.

14 — Bilet almak için bozuk para veriniz.

15 — Biletinizi taşıttan inmeye kadar saklayınız. Kontrol için ge len biletçiye nazik davranınız ve biletinizi gösteriniz.

16 — Ayakta duruyorsanız başkalarını rahatsız etmemek için bir yere tutununuz.

17 — Taşıtlara durmadan binip, inmeyiniz.

N. Atalayan

Sağlığımız

Mikroplar

İnsan, hayvan ve bitkilerin yaşadığı dünya düzeni içinde onlarla beraber ömür süren, yediğimiz besinde içtiğimiz suda havada, toprakta bulunan, fakat gözle görülmiyecek kadar küçük canlılar vardırki onlara (Mikrop) diyoruz.

Bütün mikroplar tek hücreli ve tek hücre içinde başlı başına yaşayabilecek durumdadırlar. Biz mikropları (Mikroskopla) veya daha fazla büyüten (Elektron mikroskopları) ile görebiliriz.

Mikropların büyüklüğünü küçüklüğünü ölçmek için kullandığımız birime Mikron denir, «Bir mikron» bir milimetrenin binde biridir. En büyük mikrop 7 mikrondur.

Mikroplar ikiye ayrılır:

Hayvansal mikroplar, bitkisel mikroplar.

Mikroplara tıp dilinde Bakteri denir.

Mikroplar biçimleri bakımından da üçe ayrılır:

1 — KOKÜS: Yuvarlakça olanlara denir.

2 — SPİRAL: Kıvrımlı helezoni olanlara denir.

3 — BASİL: İnce çubuk şeklinde olanlara denir.

Mikroplar ortalama (20) dakikada bir metre yol giderler.

(+ 75) derece sıcağa (— 200) derece soğuğa kurağa güneşe dayanabilirler.

Mikrobun tek düşmanı temizlik tir. Mikroplar vücude girdikleri zaman ya organların içindeki besinleri yer, veyahutta iç dokuları yer. Bir kısmı da kanın içindeki

(Devamı 21. Sahifada)

Mikrop sihirbazı: PASTÖR

Maden Kömürü

Yazan: T. Kılga

Trenlerimizi yürüten, vapurlarımızı limandan limana koşturan, fabrikalarımızı işleten enerjiyi sağlayan, soğuk havalarda evimizi ısıtan MADEN KÖMÜRÜ Yeryüzü tarihinin ilk çağlarında yaşamış bulunan (Eğrelti, atkuyruğu, kibrit otu) gibi damarlı ve çiçeksiz bitkilerin fosilleşerek kömürleşmesinden meydana gelmiştir.

Maden kömürünün oluşunda bataklıkların ve (Alüvyon) lu arazinin rolü çok büyüktür.

Depremler, toprak çöküntüleri toprak kaymaları sonucunda toprak altında kalan ağaçlar havasız bir ortamda üstündeki toprağın basıncı ısının etkisi ile kömür olmuştur.

MADEN KÖMÜRÜ, hemen hemen dünyanın her tarafında vardır.

En önemli kömür bölgeleri Asya ve Kuzey Amerika kıtaları üzerinde bulunur.

MADEN KÖMÜRÜ'nün çeşitli (Tür) leri vardır.

Başlıcaları Antrasit, taş kömürü, linyit ve turbadır.

1 — ANTRASİT

(Taş kömürü)

Uçucu maddeleri azdır yapısında yüzde 90-95 saf (arı) kömür vardır.

Antrasit, siyah, sert, parlak ve katı bir maddedir.

Güç ateş alır. Alevleri kısadır fazla ısı verir, en eski kömürdür.

2 — TAŞ KÖMÜRÜ: (Huy)

Siyah renkli katı bir kömürdür yüzde 75-85 i saf kömür olup yüzde 15-25, diğer maddelerdir. çabuk ateş alır. Dumanlı bir alev çıkararak yanar.

Isısı antrasitten daha fazladır.

Antrasitten daha çok kullanılır. Kapalı kaplarda (damıtılarak) kok, havagazı, katran ve amonyak elde edilir.

3 — LİNYİT: (Ağaç kömürü)

Esmer renkli, az sert, uçucu maddeleri ve suyu fazla olan bir kömürdür. Bakıldığı zaman ağaç olduğu belli olur.

Külü fazla, çıkardığı gazlar çok

olduğu için evlerde yakacak olarak pek kullanılmaz daha ziyade fabrika ve elektrik santrallarının da kullanılır.

Parlak ve ziftli bir cinsi vardır. Buna SIYAH KEHRİBAR denir çeşitli süs eşyası, ağızlık ve tesbih yapılır.

Yurdumuzda Erzurum ve dolaylarında vardır.

4 — TURP:

Toprak altındaki kömür yatakları yaşlandıkça kömürleşir ve kıymeti artar.

Turp: En yeni daha doğrusu en genç kömürdür.

Rengi esmerdir. Su miktarı faz ladır. Kurutulursa yakıt olarak kullanılabilir.

Ağaçlığını daha kaybetmemiş bir kömür cinsidir.

Yer yüzünde (4600) milyar ton maden kömürü olduğu ve bu miktarın yarısının Amerikada bulunduğu tahmin edilmektedir.

Türkiyede kömürü bundan 133 sene kadar evvel Zonguldak'ın Kestaneci köyünden UZUN MEHMET adındaki bir köylü bulmuştur. (1829)

Maden kömürü toprağın altında damarlar halinde bulunur buraya kuyular açılarak asansörlerle inilir. 200 metreden sonra havasızlık başlar o zaman vantilâtörlerle hava verilir.

Zonguldakta 600 metreye kadar inen kuyular vardır.

Bu kuyulardan bir tanesi Karadenizin altına doğru ilerler.

Maden ocaklarında bir işçi daimi olarak çalıştırılmaz ayda bir nöbet değiştirir.

Güneşsiz ve az hava ile çalışan bu insanlar sağlıklarında kaybederler nöbetleşme bu yüzden yapılır.

Maden kömürü işçilerinin en büyük düşmanı GRİZO adı verilen yanıcı gazdır.

En ufak bir kıvılcımdan alev alan bu gaz kapladığı yeri yakar eritir. Bu gibi tehlikeyi önlemek için özel lambalar yapılmıştır.

Bunlara (Davi) gören lâmbası denir.

Grizodan başka su fışkırmaları, ocak çökmeleri madenciyi bekleyen tehlikelerdir.

Maden ocağında

İbrahim Müteferrika

İBRAHİM MÜTEFERRİKA

Adı daima hürmetle anılacak büyük adam İbrahim Müteferrika Türkiyede ilk matbaayı kurmuştur.

İbrahim Müteferrika Macaristan'ın Kolajuvar kasabasında (1674) de doğdu. Savaşta Türklere esir oldu. İstanbula getirilerek köle olarak satıldı.

Kolesi olduğu adam Zalim ve çok kaba bir insandı. Bunun için, İbrahim adını aldı. Müslümanlığı kabul etti;

İbrahim Müteferrika Müslüman olunca İslâmiyete karşı büyük sevgi duymuş iyice bağlanmıştı. (Risalei İslâmiye) adlı kitabında müslümanlığı öğmüştür. İbrahim Müteferrikanın memleketimizde matbaa kurması o zaman için imkânsız olan bir işti. Çünkü baskıya ihtiyaç gösterecek kadar okuma zevki ilerlememiş, hem de kitaplar elle yazıldığı için böyle bir şeye ihtiyaç duyulmamıştı.

Fakat O devrin zeki ve uyanık fikirli devlet adamı Sadrazam Damat İbrahim Paşa olmasaydı biz de matbaa kurulamazdı.

İbrahim Paşa, İbrahim Müteferrikaya yardım etti önayak oldu. Lâzım olan parayı verdi.

İbrahim Müteferrika Viyanadan hakkâklar ve harf dökmecileri getirerek (1726) da Sait Mehmet efendi ile birlikte ortak olarak, Sultanahmetteki evinde ilk matbaayı kurmuştur.

Ortak olarak bastıkları ilk eser Sabahi Cevheri'nin tercümesi olan «Vankuli Lügatı'dır».

Damat İbrahim paşanın öldürülmesi ve 3 üncü Sultan Ahmetin tahtan indirilmesi matbaanın çalışmasını durdurdu.

Bir müddet sonra İbrahim Müteferrika Mahmut I den kitap bas mak için izin aldı ve dış memleketlerden kâğıtçı ustalar da getirterek Yalovada bir kâğıt fabrikası kurdu.

İbrahim Müteferrika (1745) yılında öldü.

(8. Sahifadan devam)

gun sudur. 1720 metre yükseklikteki Van, 2000 metre yükseklikteki Çıldır ve 2241 metre yükseklikteki Balık göllerine ne demeli? Sanki yeryüzünün değil göklerin gölleri. Göller çevrelerindeki dağların aynası mı bu kadar pırıl pırıl? Van gölünü vapurla geçebildik, Çıldır'ın suyu kadar tatlı balıklarını yemeğe doyamadık. Abant yeşil çerçeveli, reçine kokulu, gümüş bir tepsi gibi. Yaz aylarında Abant'tan ayrıl ayrılabilirsen. Günler, haftalar çar çabuk geçiyor. Abant çevresinde. Terkos gölü evimizin musluklarından aktı İstanbulumuzda. Beyşehir çevresini zümrüt gibi yeşillendirdi. Koçhisar aşımıza girdi tuzu ile. Bafa, Köyceğiz balık yumurtaları soframızın baş besini oldu.

Durgun sulara çamur karıştı yer yer. Bataklık oldu. Sazlar yetişti üredi. Sivri sinekler türedi. Sıtma mikrobu girdi kanımıza. Okudu canımıza. Suyun sesi kesildi, bizim sesimiz kısıldı. Davul karınlı sıska çocukların sazlara benzedi benizleri. Ağustosta titredi çifte yorganın altında.

Derken yetişti Cumhuriyetin, olağanüstü sıtma savaşı. Ne bataklık oldu yurtta, ne anofel, ne de sıtmalı. Kuruyan bataklıklardan bol ürünler fışkırdı. Sıska çocuk yağız delikanlı oldu.

İşte Cumhuriyetin uygarlık savaşı, böylece başarı ile sona erdi.

(Baştarafı 5. sahifada)

İki kumandan arasındaki geçimsizlik son hattine varmıştı.

Fena sonuçlar verebileceğini düşünen halife I. VELİD her ikisini de yanına, Suriyeye çağırdı. Fakat kumandanlar gelmeden öldü. (Hicretin 96. yılı)

Yerine geçen SÜLEYMAN iki kumandanı yanına getirtti. Musa bin Nasir Tarıktan aldığı Hazreti Süleymanın altın sofrasını kendi eline geçirmiş gibi halife Süleymana armağan etti.

Tarıkta yanında sakladığı sofranın bir ayağını çıkarıp ortaya koydu. Her şey böylece anlaşılmış oldu.

Halife Süleyman her ikisini de mahkemeye verdi. Musanın bütün malı mülkü elinden alındı. Kendi yardıma muhtaç hale geldi..

(17. sahifadan devam)

ak yuvarları yer. Her mikrobun yaşaması sebep olduğu hastalık biçimi başkadır.

Mikrobu ilk defa (Louis Pasteur) keşfetmiştir. (Mikroplar sihirbazı) adı ile söylenen (PASTEUR) hiç bir kâr ereği düşünmeden insanlık için çalışmış türlü hastalıkların mikroplarını keşfetmiştir.

Zararlı mikroplar olduğu gibi diğer canlılara faydalı olan mikroplar da vardır.

Meselâ: Sütü, peynir, yoğurt, üzümü sirke, şarap, yapan faydalı mikroplardır.

S. Atalaysun

Hazırlayan: Orhan Dikmen

Alıştırmalar:

1 — Aşağıdaki kesirlerin hangileri tam sayıya eşitse altlarını çizerek gösteriniz?

7/12 10/10 8/14 3/8 6/6 4/4 5/16 18/18 12/20

2 — Aşağıdaki kesirlerden hangileri tam sayıdan büyükse altlarını çizerek gösteriniz?

4/6 3/5 7/4 8/12 9/6 4/5 9/6 11/10 13/9 15/16

3 — Aşağıdaki kesirlerin en büyüğü hangisi olduğunu bulunuz?

2/4 5/12 4/8 8/9 1/7 14/18

4 — Aşağıdaki kesirlerin toplamını bulunuz?

1/5 4/15 4/8 5/12 7/6 1/4 11/7 8/5

5 — Aşağıdaki tam sayılı kesirleri toplayınız?

5 2/6 4 7/12 2 4/5 7 8/6 8 2/11 4/2 6 1/4 9/8

Problemler:

Aşağıdaki problemleri akıldan çözünüz:

6 — Bir elmanın dörtte üçünü yedim, geriye kalanı arkadaşıma verdim. Arkadaşıma elmanın kaçta kaçını vermiş oldum?

7 — Nuran'ın 1 lirası vardı. Bu paranın beşte biri ile portakal, beşte biri ile simit aldı.

a) Nuran'ın parasının kaçta kaçı kaldı?

b) Nuran kaç kuruş harcadı ve kaç kuruşu kaldı?

8 — Bir metre kumaşın dörtte birinden 5 kurdelâ kesilmiştir. Geriye kalan kumaştan kaç kardelâ kesilebilir?

9 — Bir kg. tahin helvası 8 çocuğa bölüştürülmüştür. Bir çocuğa kaç gr. helva düştüğünü bulunuz.

10 — Ayten'in parasının 1/4 ü 65 kuruştur. Tamamını bulunuz?

11 — 10 dekar yüz ölçümündeki tarlamızın 4 4 üne sebze, 1 5 ine buğday ve geriye kalanına mısır ektik.

a) Tarlamızın kaçta kaçına mısır ektik?

b) Ekilen yerlerin yüz ölçümü ne kadardır?

12 — Elma bahçemizin 3 8 ünün 120 liraya ilâçlattık. Bütün bahçenin ilâçlanmasını kaç liraya yaptırabileceğiz?

13 — Bir günün 4 6 sını okulda, 4 6 sını evde ders çalışmakla ve 2 6 sını uyku ile geçiriyoruz.

a) Geriye kalan zaman bir günün kaçta kaçıdır?

b) Okulda, evde ders çalışma ve uykuda geçen zamanlar kaçar saattir?

14 — Yurdumuz topraklarının 5 24 ü ekilip dikilmekte, 11 24 ü çayır ve otlakları, 3 24 ü ormanlar, 3 24 ü ürün getirmiyen topraklardır. Geriye kalan onlara bırakılan tarlalardır. Yurdumuzun yüz ölçümü 768000 km² dir. Ekilen, çayır ve otlak, orman, ürün getirmiyen ve onlara bırakılan topraklarımızın yüz ölçümlerini bulunuz?

15 — Bir manav 120 lik 2 kasa portakalı 120 liraya almış. Harcadığı paranın 1/5 i kadar kâr ilâve ederek satacak. Portakalların tanesini kaça satması lâzım?

16 — Bir tüccar metresi 90 liradan 2.80 m kumaş sattığı zaman alış fiatı üzerine 1, 5 kâr koymuş.

a) Bu satıştan kasaya kaç lira girmiştir?

b) Kasaya giren paranın kaç lirası kârdır?

17 — Bankaya yatırdığımız 4800 liraya yılda bu paranın 1 20 si kadar faiz verilmektedir. 5 yıl sonra 4800 liramız faizi ile kaç lira olacaktır?

18 — Aylığımızın 4, 5 ü olan 840 lirayı harcıyorum. Aylığımı ve her ay artırdığım parayı bulunuz?

19 — Bir işçi aylık kazancının 3 18 ünü bankaya yatırarak 10 yılda 18000 lira biriktirmiştir. Bu işçinin aylık kazancını ve her ay bankaya kaç lira yatırdığını bulunuz?

YÜZME ÖĞRETİYORMUŞ!

Çocuğun biri oltasını alıp balık tutmak için göl kenarına gider. «Burada balık avlamak yasaktır» diye bir levha görür. Çocuk aldırmıyarak, bir taşın üstüne oturup oltasını göle atar. Tam bu sırada ilerden bir bekçi onu görür, yanına gelerek:

— Burada balık tutmanın yasak olduğunu bilmiyor musun? Şu levhadaki yazıyı okumadın mı? diye sorar.

Çocuk:

— Ben balık avlamıyorumki! diye cevap verir.

Bekçi:

— Peki, elindeki nedir? diye sorar.

— Kamış!.

— Ucundaki şey...

— Kıl!

— Çıkar bakalım!

Çocuk, oltayı gölden çıkarır. Bekçi:

— Yahu kamışın ucunda kıl var ,kılın ucunda iğne, iğnenin ucunda da solucan. Peki sen balık tutmuyorsun da ne yapıyorsun?

Çocuk, gayet ciddî cevap verir:

— Ben balık tutmuyorum. Solucana yüzme öğretiyorum!...

Hayvanları seviniz

Bilmece — Bulmaca

Soldan sağa :

1 — Sonbahar meyvası
2 — Asker, yabancı
3 — Gölgesi bol bir ağaç
4 — Tersi kesici araçlardan, nota.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Bayırda gezer
2 — Yazın yenir
3 — Tersi zaman
4 — Tok değil
6 — Soru edatı
7 — Kışın yenir.

Bu İhtiyar kaç yaşında?

Yukarıdaki ihtiyarın saçında, sakalında her yerinde gördüğünüz sayıları toplıyarak yaşını bulabilir misiniz?

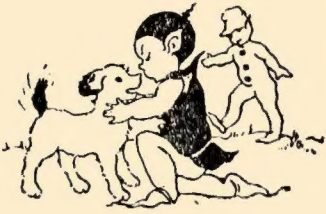

Hazırlayan: Naile Ergül

1 — SÜVEYŞ KANALI

Bu kanalın açılmasiyle Avrupa Asya yolu yarıyarıya kısalmıştır. Süveyş kanalı Akdeniz ile kızıldenizi, Hint okyanusunu birbirine bağlar. Uzunluğu 171, en geniş yeri 125, en dar yeri 80, derinliği 12 metredir. Akdeniz ağzında Portsait şehrinden başlar. Kızıldenizde Süveyş şehrinde biter. Gemiler kanalı 15 ile 18 saatte geçerler. Dünyanın en işlek kanallarındandır. Bu bölgede ilk kanal açılma fikrini Napolyon ileri sürmüştür. Kanal Mısır Hidivi Sait Paşa zamanında açılmıştır. Sait Paşa çalışmalarına başlamış. Epeyce ilerletmişti. Şirketle yapılan anlaşmasına göre parası bitti. Ozaman İngiliz hükumeti yardım ederek kanal gelirlerine ortak oldu. Kanal 25 Nisan 1859 açılmaya başlandı. 17 Kasım 1869 çalışmaga açıldı. Kanal yapılırken 25000 işçi çalıştı. Hergünkü su ihtiyacını 1600 deve taşıdı. Kanal inşaatında 952 Milyon Frank altın kullanılmıştır.

2 — PANAMA KANALI

Atlas okyanusu ile Büyük okyanusu birbirine bağlar. Batı ile doğu dünyasına Güney Kuzey kutuplarına kadar gitmeden geçilmektedir.

Bu bölgede kanal açılmasını ilk defa İspanyollar ileri sürmüştür. 1881 yılında bir Fransız şirketi işe başlamış. Şirket iflâs ettiği için yarı kalmış. Amerika Birleşik Devleti işi yeniden ele alarak 12 Haziran 1920 de kanal inşaatı bitip sefere açılmıştır. Kanalı gemiler 7 ile 8 saatte geçebilirler. Günde ortalama kanaldan 48 gemi geçer.

3 — KORİNT KANALI

Bu kanal sayesinde Yunanistanın batısında oturanlar doğu sahiline geçmek için Mora yarım adasını dolaşmazlar. Mora yarım adası ile Yunanistan arasında Korint körfesi vardır. Uzunluğu 125 genişliği 20 kilometredir. Ayrıca bu iki karayı birbirine bağlıyan yüksekliği 78, genişliği 6 metre olan birde köprü vardır. Bunlara bağlanan kanalın uzunluğu 6343, genişliği 25, derinliği 8 metredir. 1881 de başlanmış 1891 de bitmiştir. Bu kanaldan küçük tonajlı gemiler geçebilir.

Bulan Kazanıyor

2

DİKKAT... DİKKAT... DİKKAT...

ŞEHRİMİZDE BULUNAN (.....) SİRKİNİN VAHŞİ HAYVANLARINDAN BİRİ KAÇMIŞTIR. YAKALIYAN VEYA YERİNİ HABER VEREN MÜKÂFATLANDIRILACAKTIR.

Bu sayıda ikincisini verdiğimiz yukarıdaki resimleri toplayınız. Hepsi altı tane olacak.

Altı resim tamamlanınca bir araya getirip bir kâğıt üzerine doğru olarak yapıştırırsanız kaçan hayvanı yakalamış olcaksınız. O zaman aşağıdaki hediyelerden birini almaya hak kazanacaksınız.

BAKALIM BU HAYVANI KİM BULACAK.

Hediyeler :

1	Kişiye	(50) Kitap
1	»	Ansiklopedi
1	»	Futbol Topu
1	»	Küre
1	»	Ping - Pong Takımı
5	»	» » Raketi
5	»	Çanta
10	»	Sulu boya takımı
10	»	Dolma kalem
15	»	Tükenmez kalem
50	»	Birer Kitap

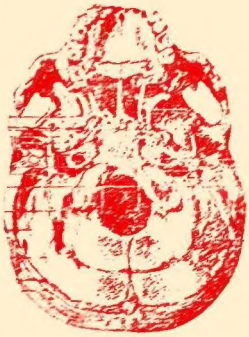

KEMİKLERİMİZ